

- perire extra Hierusalem: quod de seipso dicit, qui is propheta erat, de quo Moses
Deut. 18. ait: Prophetam de gente tua, & de fratribus tuis sicut me, suscitabit tibi dominus deus
 tuus. Et qui erat agnus dei, qui tollebat peccata mundi, & uerum phas: phas autem
 solum in Hierusalem immolabatur: de quo & per spiritum sanctum dictum erat: *Ti-*
Psal. 115. bi sacrificabo hostiam laudis, & nomen domini inuocabo. Vota mea domino red-
 dam in conspectu omnis populi eius, in atrijs domus domini, in medio tui Hierusa-
 127 lem. Continuo subdit Lucas querelam domini aduersus Hierusalē, dicens. ¶ *Hie-*
 rusalem Hierusalem, quæ occidis prophetas, & lapidas eos qui mittuntur ad te: quo-
 ties uolui congregare filios tuos, quemadmodum auis nidum suum sub pennis, & no-
 luisti: Ecce relinquetur uobis domus uestra, deserta. Dico autem uobis, quia non uis-
 debitis me, donec ueniat cum dicetis, Benedictus qui uenit in nomine domini. ¶ *Cō-*
 similem querelam domini aduersus Hierusalem, ponit Matthæus capite uigesimo-
 tertio, numero ducentesimo uigesimo tertio: sed alio tempore, & alio loco factam;
 nam in Hierusalem, et paulo ante passionem, cum hæc in Galilæa, & ante illum suum
 insignem ingressum in Hierusalem facta sit. Et cum dicitur, Quemadmodum auis
 nidum suum sub pennis: per nidum auis, pullos gallinæ intelligimus. & cum id, *Dī-*
 co enim uobis, quod non uidebitis me donec ueniat (subaudi tempus) cum dicetis,
 Benedictus qui uenit in nomine domini: hic sermo ad habitatores Hierusalem, non
Zach. 9. ad eos qui circa ipsum erant, dirigitur: qui impletus est, cum iuxta Zachariæ oracu-
 lum, asinæ & pullo eius insidens, intrauit Hierusalem. Et nos quoque semper di-
 camus in cordibus nostris, Benedictus qui uenit in nomine domini: ut aliquando re-
 uelata facie uidere possimus in maiestate sua regem gloriæ, & magnificare patrem cœ-
 lestem in spiritu sancto, & ueritate. Cui & nunc & semper sit honor & gloria, & ma-
 iestas in omnia seculorum secula. Amen.

CAPVT QVARTVM DECIMVM.

- 128 T factum est cum introisset IESVS in domum cuiusdam
 principis pharisæorum sabbato manducare panem, & ipsi
 obseruabant eum. Et ecce homo quidam hydropicus erat
 ante illum. Et respondens IESVS, dixit ad legisperitos
 & pharisæos, dicens: Si licet sabbato curare? At illi tacue- 5
 runt. Ipse uero apprehensum sanauit eum, ac dimisit. Et respondens ad
 illos dixit: Cuius uestrum asinus aut bos in puteum cadet, & non continuo
 129 extrahet illum die sabbati? Et non poterant ad hæc respondere illi. ¶ Dicebat
 autem & ad inuitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eli-
 gerent, dicens ad illos: Cum inuitatus fueris ad nuptias, non discubas in pri- 10
 mo loco, ne forte honoratior te sit inuitatus ab illo, & ueniens is qui te & il-
 lum uocauit, dicat tibi, da huic locum: & tunc incipias cum rubore nouissimum
 locum tenere. Sed cum uocatus fueris, uade, recumbe in nouissimo loco: ut
 cum uenerit qui te inuitauit, dicat tibi, Amice, ascende superius. Tunc erit
 tibi gloria coram simul discumbentibus: quia omnis qui se exultat, humiliabi 15
 130 tur: & qui se humiliat, exaltabitur. ¶ Dicebat autem & ei qui se inuitauerat:
 Cum facis prandium aut cœnam, noli uocare amicos tuos, neque fratres tu-
 os, neque cognatos, neque uicinos, neque diuites, ne forte te & ipsi reinuient,
 & fiat

& fiat tibi retributio. Sed cum facis conuiuium, uoca pauperes, debiles, clau-
 20 dos & cæcos: & beatus eris, quia non habet retribuere tibi. Retribuetur
 enim tibi in resurrectione iustorum. ¶ Hæc cum audisset quidam de simul 131
 discumbentibus, dixit illi: Beatus qui manducabit panem in regno dei. At
 ipse dixit ei: Homo quidam fecit cœnam magnam, & uocauit multos. Et mi-
 sit seruum suum hora cœnæ dicere inuitatis ut uenirent: quia iam parata sunt
 25 omnia. Et cœperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei: Villam emi, &
 necesse habeo exire & uidere illam: rogo te, habe me excusatum. Et alter dixit:
 Iuga bouum emi quinque, exeo probare illa: rogo te, habe me excusatum. Et ali-
 us dixit: Vxorē duxi, & ideo nō possum uenire. Et reuersus seruus, nūciauit
 hæc domino suo. Tunc iratus paterfamilias, dixit seruo suo: Exi citō in pla-
 30 teas, & uicos ciuitatis, & pauperes ac debiles, & cæcos & claudos intro-
 duc huc. Et ait seruus: Domine, factum est ut imperasti, & adhuc lo-
 cus est. Et ait dominus seruo: Exi in uias & sepes, & compelle intrare, ut
 impleatur domus mea. Dico autem uobis, quia nemo uiro-
 rum illorum qui uocati sunt, gustabit cœnam meam. ¶ Ibant autem turbæ multæ cum 132
 35 eo, & conuersus dixit ad illos: Si quis uenit ad me, & non odit patrem su-
 um & matrem, & uxorem & filios, & fratres & sorores, adhuc autē & ani-
 mam suam, non potest meus esse discipulus. Et qui non baiulat crucem su-
 am, & uenit post me: non potest meus esse discipulus. ¶ Quis enim ex uo 133
 bis uolens turrim ædificare, non prius sedens computat sumptus qui neces-
 40 sarii sunt, si habeat ad perficiendum: ne posteaquam posuerit fundamentum,
 & non potuerit perficere, omnes qui uident, incipiant illudere ei dicentes:
 quia hic homo cœpit ædificare, & non potuit cōsummare? Aut quis rex itu-
 rus committere bellum aduersus alium regem, nō sedens prius cogitat si pos-
 sit cum decē milibus occurrere ei, qui cum uiginti milibus uenit ad se? Alio
 45 quin adhuc illo longè agente, legationem mittēs, rogat ea quæ pacis sunt.
 Sic ergo omnis ex uobis qui non renunciat omnibus quæ possidet, non po-
 test meus esse discipulus. Bonum est sal. Si autem sal euanuerit, in quo con-
 dietur? Neque in terram, neque in sterquilinum utile est, sed foras mitte-
 tur. Qui habet aures audiendi, audiat.

ANNOTATIONES BREUES XXVIII. CIRCA LITERAM CAP. XIII.

8	respondere	cum pudore,	ἀναπήρους
	ἀταποκρίθῆναι	15 simul discumbentibus,	mutilos
	contra respondere	τῶν συνανακειμένων σοι	& infra.
10	inuitatus fueris	accumbentibus tecum	20 habent retribuere
	* ὑποτινος ab aliquo	18 uicinos, — neque	ἔχουσιν ἀνταποδοῦναι
10	in primo loco,	18 ne fortè	possunt retribuere
	εἰς τὴν πρωτοκλισίαν	μήποτε	22 qui manducabit panem
	in primo accubitu	nequando,	ὃς φάγεται ἄριστον
12	cum rubore	ne	qui edit prandium
	μετ' ἀιχύνης	19 debiles,	24 dicere

tunc incipias cū rubore nouissimū locū tenere. Sed cum uocatus fueris, uade, recūbe
 nouissimo loco: ut cū uenerit qui te inuitauit, dicat tibi; Amice, ascēde superius. Tūc
 erit tibi gloria corā simul discumbentibus: quia omnis qui se exaltat, humiliabit: &
 qui se humiliat, exaltabitur. ¶ Intendebat & animaduertebat dominus quomodo
 primos accubitus eligerēt, & proposuit eis hāc ex re subiecta parabolā: quæ quāuis
 ex re præsente sumpta sit, aliquid tamē altius indicat. Qui inuitat ad nuptias, filius dei.
 Inuitati qui ueniunt, fideles omnes. Nuptiæ, nuptiæ eius qui sponsus est & ecclesiæ,
 quæ est sponsa semper uirgo, quæ unitur sponso suo diuinis unionibus, quibus puri-
 ritas & sanctitas semper illi accrescit ac multiplicatur: unitur enim spiritu. Mensa, al-
 tare domini, Cibus, agnus pro omnibus immolatus. Potus, sanguis eius preciosissi-
 mus. In primo loco recumbere uult, qui se existimat dignissimum: quod prohibet do-
 minus, quia id magnæ superbix est. Et is iusto dei iudicio (prælati melioribus) ulti-
 mum locum in conuiuio dei tenere incipiet, & id cum rubore, cum culpam suam cœ-
 perit agnoscere. Proinde quantuncun que beneficijs aut naturæ, aut fortunæ dona-
 tus sit, ut diuitijs, honoribus, uiribus, elegantia formæ, præclaro genere, scientijs, aut
 diuinis quæ his omnibus maiora sunt, illustrationibus & gratijs: qui ad nuptias has
 uocatus est, existimet se profunda humilitate indignissimum, attenda inuitantis maie-
 state, cōiuij sanctitate & apparatu, qui omnia creata & coelestia & terrestria supe-
 rat preciositate. Qui se ut se respicit, & hæc quidem est ueritas, hic in ultimo loco ac-
 cumbit: alioqui non est humilis corde, & similis, quo ad formam infirmitatis nostræ
 assumptam, se inuitanti. Ideo non sua existimatione, sed inuitantis definitione datur
 illi, si quis datur in sacro conuiuio locus honoris & gloriæ: & est illi gloria coram an-
 gelis & sanctis dei. Quod adijcitur, Quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui
 se humiliat, exaltabitur: parabolæ declaratio est, & uniuersale ad uitam nostram do-
 cumentum. Nostri enim quantum ex nobis est, non est nisi humiliari: dei autem so-
 lius est exaltare. Idcirco qui se exaltat, humiliabitur: & à deo quidem, cuius est exal-
 tare. Et qui se humiliat, quia id facit quod facere debet, etiam si minus, quàm face-
 re debeat: quia nunquam satis se deo ullus hominum humiliare potest, uno CHRIS-
 TO excepto: idcirco à deo cuius solius est exaltare, gratia magis quàm merito ex-
 altatur: immo si quis merito, solus CHRISTVS uidetur exaltatus, qui solus nihil de-
 buit, sed quæ non debuit, exoluit (quemadmodum scriptum est: Quæ non rapui, tūc
 exoluebam) ut cæteros exaltaret gratia. O humilitas, cognitionis nostræ oculus: sed
 in diuina luce acceptatio dei, & capacitas gratiæ, quàm es hominibus necessaria?
 Nullus sine te, & se & deum cognoscit. Nullus sine te, perfectè amat. Nullus sine
 te, ad summam (quæ summa est beatorum felicitas) cum deo unionem eleuatur.
 Ut autem dominus hanc ad conuiuias parabolam habuit, ad eum qui & ipsi cum cæ-
 teris parauerat corporale conuiuium, sermonem conuertit, ut ait Lucas, dicens.
 ¶ Dicebat autem & ei qui se inuitauerat: Cum facis prandium aut cœnam, noli uo-
 care amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque uicinos, neque diui-
 tes: ne fortè & ipsi te reuident, & fiat tibi retributio. Sed cum facis conuiuium,
 uoca pauperes, debiles, claudos & cæcos: & beatus eris: quia non habent retribuere
 re tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum. ¶ De conuiuio & cœna
 corporali hæc dicuntur, & ijs quidem quæ in opus charitatis fiunt, quæ & propter
 deum solum fieri debent. Et sic certè cum facultates adsunt, conuiuia nostra fieri de-
 berent potius quàm modo solito, ubi neque amicos, neque fratres, neque cogna-
 tos, neque uicinos diuites uocemus. Nam si uocemus amicos, affectus esse po-
 test consuetudinis: si fratres & cognatos, sanguinis: si uicinos diuites, mutux uicif-
 tudinis. Sed non sic, si uocemus pauperes, mutilos, claudos & cæcos: nam hos uo-

Psal. 68.

130

cando, nullus nisi dei respectus haberi uideatur, cū non habeant quo gratiā sibi factam referant: deus tamen, gratia cuius purē id opus faciendum est, erit in immensum magis quā intelligi possit, retributor. Est enim pater pauperum, & aeternorum bonorum largitor, quā est hāreditas illorum si sint pauperes spiritu, & tribulationes mundi patienter sustineant: & ita retribuet abundanter in resurrectione iustorum, id est cum regnum dei erit impletum, & factum uniuersum de bonis ac malis iudicium. Quod audiens quidam ex discumbentibus, spiritu CHRISTI & uerbis eius tactus, dixit quod subdit Lucas, cui & subiungit responsum domini, dicens. ¶ Hæc cum audisset quidam de simul discumbentibus, dixit illi: Beatus qui manducabit panem in regno dei. At ipse dixit ei: Homo quidam fecit cœnam magnam, & uocauit multos. Et misit seruum suum hora cœnæ, dicere inuitatis ut uenirent: quia iam parata sunt omnia. Et cœperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei: Viri- lam emi, & necesse habeo exire, & uidere illam: rogo te, habe me excusatum. Et alius dixit: Iuga bouum emi quinque, & eo probare illa: rogo te, habe me excusatum. Et alius dixit: Vxorem duxi, & ideo non possum uenire. Et reuersus seruus, nunciavit hæc domino suo. Tunc iratus paterfamilias, dixit seruo suo: Exi citō in plateas & uicos ciuitatis, & pauperes, & debiles, & cæcos, & claudos introduce huc. Et ait seruus: Domine, factum est ut imperasti, & adhuc locus est. Et ait dominus seruo: Exi in uias & sepes, & compelle intrare, ut impleatur domus mea. Dico autem uobis, quia nemo uirorum illorū qui uocati sunt, gustabit cœnam meam. ¶ Cum dicebat conuiuia: Beatus qui manducabit panem in regno dei: intelligebat uitam beatorum, quæ est satietas omnium bonorum: sed non omnes manducaturus, sua parabola dominus ostendit. Qui facit cœnam magnam, dominus est, & ipse idem paterfamilias. Ideo autem cœna dicitur, quia erit in fine, in nouissima resurrectione. Inuitauit prius ad cœnam suam, per prophetas, per semetipsum, per apostolos & affectatores eorum, & adhuc inuitat usque ad finem mundi. Primi inuitati, qui recusant uenire, quia emerunt uillam: sunt honorum huius uitæ ambitiosi. Qui se excusant, quia quinque iuga bouum emerunt: sunt qui cumulandis huius mundi opibus inhiant. Iuga quinque dicuntur, quia omnes sensus in illis habendis occupantur: quod si deus sextum dedisset, sextus quoque esset occupatissimus. Qui uero se excusatos haberi uolunt, quia uxorem duxerunt: sunt quos detinet mundi huius uoluptates, intemperantiæ, & luxuriæ. Quod mittit seruum hora cœnæ: designat id fore in ultimo tempore, circa mundi huius exitum. Vbi & ex Iudæis colligentur, qui neque diuites, neque potentes, neque in oculis suis sapientes, neque putantes ueteris legis obseruatione posse saluari, sed gratia Messie & ueniendo ad cœnam filij dei, ad quam per seruum eius, siue is futurus sit angelus intus illuminans, siue spiritaliter homines foris ueritatem inspirante deo ministrantes, uocati fuerint. Et non solum ex Iudæis colligentur, sed ex uis & sepibus gentium, ut nationes etiam ad longa usque tempora incognitæ: quæ & quodam modo compellentur intrare, ut impleatur numerus electorum. Et quod hic dicitur, Dico autem uobis, quia nemo uirorum illorum qui uocati sunt, gustabunt cœnam meam: de ijs intelligitur qui primū uocati, se excusauerunt. Caterum quid est, Non gustabunt cœnam meam? Non manducabunt panem in regno dei: ut intelligatur illi respondere, quod bono desiderio percitus, dixerat ei cōuiuia. Nihil ergo honores, diuitiæ ac possessiones, & fluxæ mundi uoluptates nos detinere debent, quo minus inuitati (illis reiectis) ad conuiuium cœlestē, ad uitam beatorum, ad supremum gaudium commigremus. Similem parabolam habet Matthæus capite uigesimosecundo, numero ducentesimo sexto: sed illa est de prandio & conuiuio in hoc mundo: non autem de nouissima in regno cœlesti cœna. Itaq;

na. Itaque CHRISTVS in hoc mundo habet prandium: sed cœna eius in cœlo perficitur. Prandiū protenditur à tempore passionis suæ usq; ad mundi huius cōsummationē: cœna autem eius continuabitur per totam æternitatis immensitatem. Mox subdit

132 Lucas, quæ dominus turbis se sequentibus dixerit, dicens. ¶ Ibant aut turbæ multæ cum eo, & conuersus dixit ad illos: Si quis uenit ad me, & non odit patrem suum & matrem, & uxorem & filios, & fratres & sorores, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus. Et qui non baiulat crucem suam, & uenit post me, non potest meus esse discipulus. ¶ Cum hic dicitur: Si quis uenit ad me, & non odit patrem suum & matrem, & uxorem & filios, & fratres & sorores, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus: illud odire non opponitur ipsi amare: sed ex Matthæo capite decimo, numero centesimosecundo, perinde est ac si dicamus: Qui non minus amat patrem suum & matrem, & uxorem & filios, & fratres & sorores, adhuc autem & animam suam, non est me dignus, non potest meus esse discipulus. In quo dominus se deum manifestat, qui supra omnem diligendum est diligendus. Licet ergo & pater & mater, & uxor & filij, & fratres & sorores, & omnis proximus, ex dei præcepto sit diligendus: non tamen plus, neque æqualiter domino est diligendus: quia hunc aut illos deo præferremus aut æquaremus. Minus ergo quisque eorum est diligendus: nimirum iuxta suam quisque conditionem, ceu pater ut pater, & ut conditoris simulacrum, uxor ut uxor, & ut unitæ deo nostræ naturæ uestigium; & ita de reliquis. Deus autem plus omnibus diligendus est. Et illa minus & plus, quodammodo opposita sunt. Et quia illud plus, quo deus amatur, simpliciter amor est: amor ille tantus est, & tantus esse debet, ut cæteri amores non uideantur amores: ideo illud minus quo alia amamus, illius pluris comparatione uideri debet non esse amor: ut lux syderum in die uidetur non esse lux, sed æque in die disparet atque tenebræ. Quare illud minus, respectu illius pluris, est ut odium: etsi simpliciter non sit odium, perinde ut præfente solis iurare, lux syderum est, ut non lux & tenebræ, etsi non sit non lux aut tenebræ. Cum dicitur, Adhuc autem & animam suam; per animam, hæc uita intelligitur. Et quod plus amauerint CHRISTVM, quàm propriam uitam, gloriosi martyres ostenderunt: immo hanc uitam desyderio CHRISTI, odio habuisse uisi sunt. De cruce baiulanda, & illic apud Matthæum numero centesimotertio habetur, & apud Marcum capite octauo, numero quadragesimotertio. Et subdit Lucas parabolam, quam superiori sermone subiunxit dominus, dicens. ¶ Quis enim ex

133 uobis uolens turrim ædificare, non prius sedens computat sumptus, qui necessarij sunt, si habeat ad perficiendum: ne postea quàm posuerit fundamentum, & non potuerit perficere, omnes qui uident, incipiant illudere ei, dicentes: quia hic homo coepit ædificare, & non potuit cōsummare? Aut quis rex iturus committere bellum aduersus alium regem, non sedens prius cogitat si possit cum decem milibus occurrere ei, qui cum uiginti milibus uenit ad se? Alioquin adhuc illo longè agente, legationem mittens, rogat ea quæ pacis sunt. Sic ergo omnis ex uobis, qui non renunciat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Bonum est sal: si autem sal euauerit, in quo condietur? Neque in terram, neque in sterquilinum utile est, sed foras mittetur. Qui habet aures audiendi, audiat. ¶ Turris, est altus ille amor, quo CHRISTVS est diligendus. Fundamentū, est ob illū amorē abdicatio uoluntatis ab omni alia re, ita ut omnis res alia nihil sit, & omnis alterius rei amor cōtemplatione illius nō sit amor. Sūptus qui sunt faciēdi ad huius alti ædificij cōsummationē, est abiectio omnium affectuum & concupiscentiarum: adeo ut ad nullam aliam rem afficiamur nisi ad id ipsum solū. Quod si ad aliquid aliud habeamus, uel quantulumcunq;

affectum, etiam quasi non affectum, id adhuc non sit propter illud aliud, sed propter id ipsum. Qui coepit aliquos affectus abijcere, ut esset deo dignus, deum que possit amare, sed adhuc alios quosdam ad res aliquas sibi retinet: hic coepit edificare, sed non potuit consummare, & male supputauit sumptus. non enim tantillis expensis amor dei perficitur, sed expositis omnibus quae habemus. Duo reges sunt, unus amor dei, alter mundi, sui que ipsius amor: quid enim non regit amor? Huius regnum, homo: illius, deus. Homo ergo qui amorem dei habere uult (non enim potest utrunque simul habere: quandoquidem contrarij sunt, & iuge inter se bellum committunt) emittere debet amorem mundi, id est sui cum concupiscentijs & desiderijs (sunt autem decem milia desideriorum mundi, ac distractionum: quibus mens humana indies misere diuellitur) & reputare apud se, num illis emittis possit diuinum amorem capere. Quod si uideat alias adhuc sibi superesse, quas non emisserit, non potest illum capere: nam multo potentior est. Quid igitur facit homo ille? Cum adhuc amor dei longè abest à se, mittit legationem, rogans ea quae pacis sunt: quia per totam uitam in timore uiuens diuinæ iustitiæ, quæ est ultrix inimicorum sui regis, diuini scilicet amoris, implorat ea quae sunt misericordiae: alioqui continuo periret, si esset placitum potentioris regis. Si uero amorem mundi penitus emisserit, & omnes omnium affectuum copias, nullam que sibi retinuerit, suscipiet in se regem illum, qui suscipi & solus in precio haberi uult: & tunc in securitate uiuet per uitam, iustitiam dei non magis reformidans, quam eius misericordiam, utraque in ipso in pace & in æquali amore regnante. Immo hæc tria, diuinus amor, iustitia, & misericordia in proprio regno idem rex sunt, trina redimitus corona. Quod dominus subiungit: Sic ergo omnis ex uobis, qui non renunciauerit omnibus quae possidet, non potest meus esse discipulus: hoc parabolam aperit. Sed age, cum ait dominus: Qui non renunciauerit omnibus quae possidet, iubet ne deserere omnia quae habet re ipsa? Non tam re ipsa uidetur, quam ipsos deserere affectus, & illa (si etiam adsint) nihil pendere bonorum spiritualium contemplatione: quae sunt, diuina iussio implenda, diuina imitatio, diuina dilectio, diuinae que gratiae. Qui tamen facultates habet, uideat ne possideat, id est sine usu teneat: nam usus iubetur, affectio & possessio inhihetur. Et illa esse in usu, sed bono sancto que usu, non prohibentur. Alioqui quomodo diceret? Venite benedicti patris mei, possidete paratum uobis regnum à constitutione mundi. Esuriui enim, & dedistis mihi manducare. Sitiui, & dedistis mihi bibere. Hospes eram, & collegistis me. Nudus, & operuistis me. Infirmus, & uisitastis me. In carcere eram, & uenistis ad me. Et hæc intelligere, & intellecta exequi, sapientia dei est. Videamus ergo ne eam sinamus insipidam. Qui enim hæc intelligit, & negligit, neque opere exequitur, infatuatur & redditur similis terreno sali: quod si infatuatur, id est reddatur insipidum, nullius ultra erit utilitatis, neque ab condiendum alia, neque ut loco habeatur terræ in qua quicquam feratur, neque ut uicem simi obtineat, quo terra reddatur lætior, sed foras projiciendum est. Ad hunc quidē modū is, in quo hæc sapientia uanescit, neque ad docendū alios ultra aptus est, neque ut in se percipiat semina gratiarū, neque ut alios prepararet, & idoneos suscipiendis gratijs efficiat. Porro cum dominus adijcit: Qui habet aures audiendi, audiat: excitat mentes nostras ad perquirendum suorum dictorum mysteriū. Quæ misericordia eius det nobis sic perquirere, perquisita intelligere, & intellecta opere implere: ut amore eius transformati, & supra mundum euecti, pedibus nostris terrenum mundi tyrannum conculcemus amorem, & cum rege nostro amorū domino habitemus. Qui solus est rex regum & uerus amor, & solus colendus amor, solus qui omnia amore condidit pater, uerbum, spiritus sanctus, sapientia, iustitia, misericordia, unum nomen,

Matth. 23

nomen, una diuinitas, unus deus. Cui semper sit omnis honor, & gloria & potestas, in omnia seculorum secula. Amen.

C A P V T Q V I N T V M D E C I M V M.

ERant autem appropinquantes ei publicani & peccatores, 134
 ut audirent illum. Et murmurabant pharisæi & scribæ dicentes, quia hic peccatores recipit & manducat cum illis. Et ait ad illos parabolam istam, dicens: Quis ex uobis homo, qui habet centum oues, & si perdidit unam ex illis: nōne dimittit nonagintanouem in deserto, & uadit ad illam quæ perierat, donec inueniat eam? Et cum inuenerit eam, imponit in humeros suos gaudens, & ueniens domū, cōuocat amicos & uicinos, dicēs illis: Cōgratulamini mihi, quia inueni ouē meā quæ perierat. Dico uobis, quod ita gaudiū erit in cœlo super uno peccatore pœnitentiā agēte, quā super nonagintanouem iustis, qui nō indigent pœnitentia. ¶ Aut quæ mulier habēs drachmas decem, si perdidit drachmam unam: nōne accendit lucernam & euertit domum & quarit diligēter, donec inueniat eam? Et cum inuenerit, conuocat amicas & uicinas, dicens: Congratulamini mihi, quia inueni drachmam quam perdideram. Ita dico uobis, gaudium erit corā angelis dei super uno peccatore pœnitentiam agente. ¶ Ait autē: Homo quidā habuit duos filios, & dixit adolescentior ex illis, patri: Pater, da mihi portionē substantiæ quæ me contingit. Et diuisit illis substantiam. Et non post multos dies cōgregatis omnibus, adolescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam, & ibi dissipauit substantiam suam, uiuendo luxuriose. Et postquā omnia cōsummasset, facta est fames ualida in regione illa, & ipse cœpit egere. Et abiit, & adhæsit uni ciuiū regionis illius. Et misit illū in uillam suā ut pasceret porcos. Et cupiebat implere uentrē suū de siliquis, quas porci manducabant, & nemo illi dabat. In se autem reuersus, dixit: Quanti mercenarii in domo patris mei abundant panibus, ego autē hic fame pereor? Surgam & ibo ad patrem meum, & dicam ei: Pater, peccaui in cœlum & coram te: iam non sum dignus uocari filius tuus, fac me sicut unum de mercenariis tuis. Et surgens uēnit ad patrem suum. Cum autem adhuc longē esset: uidit illum pater ipsius, & misericordia motus est, & accurrens cecidit super collū eius, & osculatus est eum. Dixitq; ei filius: Pater, peccaui in cœlum & coram te: iam non sum dignus uocari filius tuus. Dixit autē pater ad seruos suos: Citò proferte stolā primam, & induite illum, & date anulū in manum eius, & calceamēta in pedes eius. Et adducite uitulum faginatū & occidite, & māducemus & epulemur: quia hic filius meus mortuus erat, & reuixit: perierat, & inuentus est. Et cœperunt epulari. Erat autem filius eius senior in agro. Et cū ueniret & appropiaret domui, audiuit sympho-